

Sygn. akt VI Gz 10/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Beata Hass-Kloc (spr)

SO Anna Harmata

Protokolant: asyst. sędz. Marta Orzeł

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2017 roku w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w Jordanowie

przeciwko H. A. w H. (Szwecja)

o zapłatę

w przedmiocie zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Przemyślu z dnia 2 grudnia 2015 roku (sygn. akt V GC 103/15)

postanawia:

w przedmiocie spraw połączonych pod sygn. V GC 103/15 objętych zażaleniem powoda:

- w sprawie o sygn. **V GC 103/15** o zapłatę kwoty 10.391,94 zł

I. oddalić zażalenie;

II. zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.200,00 zł (słownie: jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa

procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

- w sprawie o sygn. **V GC 104/15** o zapłatę kwoty 10.391,94 zł

I. oddalić zażalenie;

II. zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.200,00 zł (słownie: jeden

tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa

procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

- w sprawie o sygn. **V GC 105/15** o zapłatę kwoty 29.059,80 zł

I. oddalić zażalenie;

II. zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.200,00 zł (słownie:

jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa

procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

- w sprawie o sygn. **V GC 106/15 o** zapłatę kwoty 40.642,80 zł

I. uchylić zaskarżone postanowienie w części dotyczącej powództwa

powoda obejmującego roszczenie dotyczące przewozu z

dnia 13.12.2011r z miejscowości G. (Polska) do miejscowości

L. (Szwecja) ujętego fakturą VAT nr (...)

oraz specyfikacją do tej faktury (pozycja nr 2), pozostawiając temu Sądowi

rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w tej części

II. oddalić zażalenie w pozostałej części ;

III. zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.200,00 zł (słownie:

jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa

procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 2 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Przemysłu odrzucił pozew w sprawie o sygn. V GC 103/15 (pkt I) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 9 668,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II).

W uzasadnieniu wskazał, że we wniesionych pozwach w europejskim postępowaniu nakazowym powód (...) Sp. z o.o. w Jordanowie domagał się od (...) Transport (...)zapłaty kwot: 28.586.25 zł, 10 391,94 zł, 29 059,80 zł, 10 642,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. W sprawach o sygn. akt VGNC 807/12, V GNc 808/12, V GNc 809/12, V GNc 810/12 Sąd Rejonowy w Przemysłu w dniu 8.11.2012 r. wydał europejskie nakazy zapłaty, od których pozwany wniósł sprzeciwy wobec czego sprawy zostały zarejestrowane pod sygnaturami: V GC 103/15, V GC 104/15, V GC 105/15, V GC 106/15. Przedmiotowe sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt V GC 103/15.

Pozwany w pierwszej kolejności wykazał zmianę firmy na H. A. - H. w Szwecji, a następnie w odpowiedziach na pozew przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy podniósł na podstawie art. 1099 § 1 k.p.c. zarzut braku jurysdykcji krajowej i wniósł o odrzucenie pozwów w poszczególnych sprawach. Uprawnienie do podniesienia ww. zarzutu w odpowiedzi na pozew było w jego ocenie uzasadnione tym, iż na etapie sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty nie dochodzi do wdania się w spór. Pozwany podał, iż do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie będzie miało zastosowanie Rozporządzenie Rady (WE) Nr 44/2001 z dnia 22.12.2000 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Rozporządzenie B. I; do wszczęcia postępowania sądowego doszło przed 2015 r.) a tym samym zgodnie z art. 60 ust 1 i art. 5 tego Rozporządzenia powód winien pozwać pozwanego przed sąd szwedzki. Strony łączyła bowiem umowa ramowa o świadczenie usług transportowych z dnia 9.10.2006 r., na mocy której powód świadczył usługi transportowe przewozu towarów, które w znacznej mierze były wykonywane na ternie Szwecji, Danii lub Norwegii, w szczególności w miejscowości P. (Szwecja), gdzie mieści się baza pozwanego i gdzie auta powoda oczekiwały na poszczególne zlecenia transportowe.

Powód z kolei podnosił, iż przedmiotowej sprawie zastosowanie będzie miała Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów CMR. W tym zakresie powołał się na art. 71 ust. 1 Rozporządzenia B. I oraz art. 31 CMR. Wskazał, iż oprócz transportów wykonywanych na terenie Szwecji, Danii Norwegii, wykonywał transporty z terenu Polski, a także transporty polegające na dostawie towarów na teren Polski. Właściwość sądu polskiego wynikać miała dodatkowo z art. 5 ust. 1 lit. b Rozporządzenia (...).

Sąd Rejonowy zważył, iż w dniu 09.10.2006 r. pomiędzy stronami została zawarta umowa o świadczenie usług transportowych, na mocy której powód świadczył usługi transportowe na rzecz pozwanego, zaś strony ustaliły, że powodowi przyznawane będzie minimalne wynagrodzenie obejmujące co najmniej 1.500 km. Wynagrodzenie płatne było na konto powoda w polskim banku. Przedmiotowa umowa wykazywać miała związek ze Szwecją (nie zaś z Polską), gdyż zdecydowana większość usług charakterystycznych dla tej umowy była świadczona na terenie Szwecji w okresie 2008-2011 r. (odpowiednio w Szwecji 810 załadunków towarów, w Polsce 6, w Norwegii 285, w Szwecji 584 rozładunku towarów, w Polsce 30, w Norwegii 288). Pojazdy powoda, którymi wykonywany był transport oczekiwały na zlecenie poszczególnych transportów na terenie Szwecji w miejscowości P., gdzie była baza pozwanego. Strony nie poczyniły żadnych ustaleń, iż powód będzie wykonywać przewozy z terenu Polski czy też, że Polska będzie miejscem dostawy towarów.

Sąd wskazał, że powód w zakresie roszczeń objętych wniesionymi pozwami domagał się od pozwanego zapłaty należności zgodnie z wystawionymi fakturami VAT za okres gotowości do liczenia usług transportowych samochodem ciężarowym o nr rej. (...) w miesiącach październik - grudzień 2011 r. oraz gotowości do świadczenia usług transportowych w miesiącu grudniu 2011 r. samochodem ciężarowym o nr rej. (...) w miejscowości P. w Szwecji. Nadto powód domagał się od pozwanego zapłaty wynagrodzenia z tytułu przewozu towarów świadczonych samochodem o nr rej. (...) w zakresie sześciu odrębnych umów przewozu na podstawie odrębnych zleceń, potwierdzonych listami przewozowymi CMR. W przypadku jednej z tych umów przyjęcie towaru do przewozu bądź miejsce jego dostawy znajdowało się w Polsce, a umowa ta dotyczyła przewozu towaru z G. do w Szwecji. We wszystkich pozostałych przypadkach w grudniu 2011 r. wykonane przewozy dotyczyły towaru ze Szwecji, zaś miejsce dostawy znajdowało się na terenie Danii, Norwegii bądź Szwecji.

Sąd Rejonowy uznał za słuszne, podniesione przez pozwanego w poszczególnych połączonych sprawach, zarzuty braku jurysdykcji krajowej wskazując przy tym, iż na etapie wnoszenia sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty nie dochodzi do wdania się w spór co do istoty sprawy, dlatego pozwany był uprawniony do podniesienia takiego zarzutu w odpowiedziach na pozw. Sąd uznał, iż w sprawie nie będzie mieć zastosowanie Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR), a prawa takiego nie można wywodzić z samego faktu zawarcia przez strony umowy ramowej świadczenia usług transportowych, albowiem umowa międzynarodowego przewozu towarów jest wysoce sformalizowana i decyduje o tym spełnienie szczegółowych wymogów przewidzianych w tej konwencji, w tym w szczególności wystawienie listu przewozowego. Nadto roszczenia powoda w zakresie gotowości do świadczenia usług transportowych zgodnie ze specyfikacjami do wystawionych faktur VAT w miejscowości P. w Szwecji, nie zaś wykonanych usług przewozu, z uwagi również na brak określenia towaru będącego przedmiotem przewozu, miejsca przyjęcia przesyłki do oraz miejsca dostawy w tej umowie, nie podlegały przepisom cytowanej Konwencji CMR.

Dlatego w ocenie tego Sądu do rozstrzygnięcia sprawy w zakresie jurysdykcji krajowej sądu polskiego ma zastosowanie Rozporządzenie Rady (WE) Nr 44/2001 z dnia 22.12.2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Rozporządzenie (...), Dz.U.UE L z dnia 16 stycznia 2001 r. ze zm.) przy czym powód nie był uprawniony do skorzystania z ww. Rozporządzenia w zakresie jurysdykcji szczególnej sądu polskiego. Sąd I instancji wskazał, że o kompetencji jurysdykcyjnej przesądza miejsce faktycznego i zgodnego z wolą stron spełnienia świadczenia charakterystycznego dla danej umowy o kluczowym znaczeniu dla umowy. Z kolei umowa o świadczenie usług transportowych z dnia 09.10.2006 r. wykazuje związek ze Szwecją, nie zaś z Polską, gdyż zdecydowana większość usług charakterystycznych dla tej umowy była świadczona na terenie Szwecji. Skoro zatem świadczenie charakterystyczne dla umowy stron miało miejsce na terenie Szwecji, to okoliczność ta

również przesądzać miała o jurysdykcji sądu szwedzkiego na podstawie art. 5 Rozporządzenia B. I. Fakt spełnienia świadczenia pieniężnego ze strony pozwanego poprzez zapłatę powodowi wynagrodzenia za wykonane przewozy na rachunek bankowy powoda w Polsce pozostawał w ocenie Sądu Rejonowego bez znaczenia dla jurysdykcji krajowej sądu polskiego, albowiem miejscem wykonania zobowiązania w zakresie świadczenia usług była Szwecja, bez względu na uregulowania prawa polskiego w tym zakresie (art 5 pkt 1 lit b Rozporządzenia B. I).

Sąd wyjaśnił dalej, iż w zakresie roszczenia objętego sprawą połączoną o sygn. akt V GC 106/15 powód domagał się zapłaty wynagrodzenia z tytułu przewozu towarów świadczonych samochodem o nr rej. (...) w zakresie sześciu odrębnych umów przewozu na podstawie odrębnych zleceń, potwierdzonych listami przewozowymi CMR, zaś w przypadku tylko jednej z tych umów przyjęcie towaru do przewozu bądź miejsce jego dostawy znajdowało się w Polsce, a umowa dotyczyła przewozu towaru z G. do Szwecji. W tym też zakresie Sąd I instancji uznał, iż mogła być rozważana jurysdykcja sądu polskiego zgodnie Konwencji CMR. (art. 31 ust. 1 lit a i b). Jednakże w ramach całego roszczenia powoda połączonego do wspólnego rozpoznania pod sygn. akt V GC 103/15 Sąd ten wskazał, iż należało ustalić jednolite forum w ramach jurysdykcji szczególnej dla rozstrzygnięcia całości kwestii obejmujących wszystkie roszczenia powoda i przyjąć jurysdykcję sądu szwedzkiego. Na tej podstawie Sąd Rejonowy uznał, iż brak jest jurysdykcji krajowej sądu polskiego w rozumieniu art. 1099 k.p.c. i odrzucił pozew w sprawie V GC 103/15.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi stronę powodową, jako stronę przegrywającą sprawę w całości, przy czym Sąd zasądził koszty w wysokości łącznej przy uwzględnieniu każdej z połączonych spraw.

Na powyższe postanowienie zażalenie wniósł powód zaskarżając go w całości. Powód zarzucił:

- naruszenie przepisów postępowania tj. przepisów art. 5 ust 1 lit b oraz art. 71 ust 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 roku w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Rozporządzenie B. I) oraz przepisów art. 1 oraz art. 31 Konwencji CMR, jawiące się w przyjęciu przez Sąd, iż w przedmiotowej sprawie nie znajdują one zastosowania, a co za tym idzie, że nie zachodzą przesłanki do uznania polskiej jurysdykcji w przedmiotowej sprawie na podstawie ww. przepisów;
- naruszenie przepisów postępowania, tj. przepisu art. 233§1 k.p.c. przez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego polegający na pominięciu w tej ocenie zeznań świadka H. S., S. K., dołączonych do pisma procesowego z dnia 4 sierpnia 2015 roku zleceń transportowych oraz dołączonych do sprzeciwu od nakazu zapłaty zestawień chociaż z wymienionych dowodów wynika wersja przeciwna do zeznań świadków M. N. oraz J. G., a także przedstawionych przez pozwanego wydruków a okoliczność miejsc świadczenia usług przez powoda. Sprzeczności te oraz nieścisłości jawią się w:
 - a) zeznaniach świadków M. N. oraz H. O. C. G., a także wydrukach przedstawionych przez pozwanego, stwierdzających, iż usługi były wykonywane przez powoda w przeważającej większości na terenie Szwecji, podczas gdy z zeznań świadka H. S. oraz w imieniu powoda S. K. jasno wynika, iż powód pokonywał więcej kilometrów w ramach usług wykonywanych na rzecz pozwanego na terenie Polski niż w Szwecji, a Sąd pierwszej instancji nie wyjaśnił dlaczego zeznania S. K. oraz H. S. miałyby zostać uznane za niewiarygodne w tym zakresie,
 - b) twierdzeniach świadków M. N. oraz H. O. C. G., iż powód wykonywał na zlecenie pozwanej przewozy jedynie na terenie Skandynawii, podczas gdy z zeznań świadków H. S. oraz S. K., a także wydruku dot. miejsca świadczenia usług pomiędzy stronami od 2008 roku do końca obowiązywania umowy przedstawionego przez pozwaną, zleceń transportowych dołączonych do pisma z dnia 4 sierpnia 2015 roku oraz zestawień dołączonych do sprzeciwu od nakazu zapłaty, iż spółka (...) wykonywała ta usługi na terenie całej Unii Europejskiej, a nie na terenie Skandynawii,
 - c) zeznaniach świadka M. N., który wskazywał, iż blisko 100% tras wykonywanych przez powoda miało miejsce na terenie Szwecji, podczas gdy z wydruku dot. miejsca świadczenia usług pomiędzy stronami od 2008 roku

do końca obowiązywania umowy, przedstawionego przez pozwaną wynika liczba przejazdów na terenie Szwecji daleka jest od wartości 100% gdy to rozkłada się ona na trzy kraje tj. Szwecję, Norwegię oraz Polskę w proporcjach 810-285-6 miejsc (załadunek) oraz 584-288-30 miejsc (rozładunek).

- naruszenie przepisów postępowania tj. przepisu 102 k.p.c. poprzez obciążenie powódki kosztami postępowania pomimo tego, że całokształt okoliczności sprawy ze względów słuszności uzasadnia poniesienie kosztów pomiędzy stronami;
- naruszenie przepisów postępowania tj. przepisu 219 k.p.c. poprzez uznanie, że połączone sprawy stanowiły jedną nową sprawę co doprowadziło do braku oddzielnego rozstrzygnięcia każdej ze spraw w sentencji wydanego wyroku.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego od pozwanego na rzecz powoda według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Pozwany przedstawiał szeroką argumentację, która dotyczyła słuszności motywów jakie legły u podstaw wydania zaskarżonego postanowienia.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, choć skarżącemu racji nie można odmówić w całości.

Jako uzasadnione, lecz w niewielkim zakresie, przyjąć należy wszelkie wyeksponowane w petitum zażalenia zarzuty, które sprowadzają się w istocie do negacji ustaleń Sądu Rejonowego w przedmiocie braku jurysdykcji krajowej, w tym co do naruszenia przez Sąd art. 5 ust 1 lit b i art. 71 ust 1 Rozporządzenia (...) oraz art. 1 i art. 31 Konwencji CMR.

Punktem wyjścia dla rozważań stanowić powinna analiza umowy łączącej strony z dnia 9.10.2006 roku rozważana przez pryzmat współpracy obu podmiotów. Nie budzi wątpliwości Sądu, że przedmiotowa umowa stanowi umowę ramową, a więc jest tego rodzaju umową gdzie ostateczne sprecyzowanie wzajemnych zobowiązań stron nie było możliwe bądź też celowe w momencie jej podpisywania, lecz strony wyraziły wolę związania się już definitywnie węzłem obligacyjnym. Ostateczna konkretyzacja takich ramowych postanowień umownych następuje w odpowiednich „aktach wykonawczych”. R. umowy oznacza przy tym, że zobowiązania stron są już na tyle dostatecznie sprecyzowane, aby można je uznać za zobowiązania, jednak charakteryzują się one takim stopnie ogólności ,iż nie nadają się jeszcze do wykonania bez tzw. aktów wykonawczych, nawet przy zastosowaniu reguł wykładni oświadczeń woli. Aktem wykonawczym w stosunku do umowy ramowej może być tzw. umowa definitywna (ostateczna, wykonawcza) tj., dwu – lub wielostronne oświadczenie woli stron umowy ramowej, konkretyzuje jej postanowienia, lub tzw. dodatkowa dyspozycja stron tj. jednostronne oświadczenie woli jednej ze stron umowy ramowej (zob. Prawo umów handlowych 2014, wyd. 4 red. prof. dr hab. S. W.).

Na gruncie powyższego Sąd Okręgowy uznał, iż w niniejszej sprawie umowa ramowa z dnia 9.10.2006 roku stanowiła podstawy współpracy stron, zaś akty wykonawcze do umowy stanowiły zlecenia na konkretny transport oraz listy CMR. Powyższe mieści się w granicach swobody kontraktowania (art. 353¹k.c.) a z uwagi na wielość i skomplikowany charakter transakcji w obrocie gospodarczym, szczególnie profesjonalnym, i nie budzi zastrzeżeń. Konsekwencją tak ukształtowanych relacji pomiędzy stronami stosunku zobowiązaniowego jest to, że ostatecznie dopiero na etapie konkretyzacji umowy, za każdym razem dochodziło do zawarcia umowy o odmiennej treści, która wykonywana była przez strony. Taka dedukcja pozwala na dalsze wnioski w postaci ustalenia czy dana umowa miała charakter międzynarodowy czy wyłącznie krajowy.

Dalej idąc zważyć należy, że w niniejszej sprawie powód dochodzi złożonymi pozwami dwóch rodzajów roszczeń. Pierwsze dotyczą zapłaty należności – minimalnego wynagrodzenia – zgodnie z wystawionymi fakturami VAT za okres

gotowości do świadczenia usług transportowych (w miesiącach październik - grudzień 2011 r samochodem o nr rej. (...)) oraz w miesiącu grudniu 2011 r. samochodem o nr rej. (...)) w miejscowości P. w Szwecji. Drugie z kolei dotyczą zapłaty wynagrodzenia z tytułu przewozu towarów (samochodem o nr rej. (...)) w zakresie sześciu odrębnych umów przewozu na podstawie odrębnych zleceń, potwierdzonych listami przewozowymi CMR.

Rozróżnienie to stanowi punkt wyjścia dla dalszych rozważań i wniosków z nich wynikających. **Pierwszy rodzaj dochodzonych należności** zagwarantowany został w załączniku nr 2 do umowy ramowej o jakiej była mowa powyżej. Wynagrodzenie minimalne przysługiwało powodowi w związku z faktem, iż należące do niego samochody pozostawały w danym czasie w gotowości do świadczenia usług transportowych. Wbrew twierdzeniom powoda, do tego rodzaju świadczeń nie mogą mieć zastosowania uregulowania Konwencji CMR. Zgodnie bowiem z art. 1 Konwencji jej przepisy stosuje się do wszelkiej umowy o zarobkowy przewóz drogowy towarów pojazdami, niezależnie od miejsca zamieszkania i przynależności państwowej stron, jeżeli miejsce przyjęcia przesyłki do przewozu i miejsca przewidziane dla jej dostawy, stosownie do ich oznaczenia w umowie, znajdują się w dwóch różnych krajach, z których przynajmniej jeden jest krajem umawiającym się.

Nie ulega wątpliwości, że Konwencję stosuje się wówczas, gdy pomiędzy stronami zawarta została ważna umowa przewozu (o czym rozstrzyga prawo krajowe właściwe dla danej umowy), przewóz ten ma charakter zarobkowy, przewóz jest wykonywany drogą, pojazdami oraz ma charakter międzynarodowy, co oznacza, że miejsce przyjęcia towaru do przewozu oraz miejsce przewidziane w umowie dla jego dostawy znajdują się w dwóch różnych krajach, z których przynajmniej jeden jest krajem umawiającym się.

Jak słusznie wskazywał pozwany, przedmiotem umowy przewozu (art. 774 k.c.) jest przewiezienie towaru, a zatem przemieszczenie rzeczy z jednego miejsca na drugie za pomocą odpowiedniego środka transportowego. To właśnie przewiezienie stanowi zasadniczy cel transportu. E. negotii umowy przewozu stanowią: ustalenie przedmiotu przewozu i trasy przewozu oraz określenie wynagrodzenia należnego za przewóz. Absurdalnym byłoby zatem uznanie, by w okolicznościach niniejszej sprawy stan bezczynności - za który ustalono wynagrodzenie minimalne - był równoznaczny z ustaleniem przedmiotu przewozu i trasy przewozu, skoro w rzeczywistości nie miało to miejsca. Umowa ramowa wraz załącznikami nie może stanowić sama w sobie umowy przewozu. Jedynym elementem, który łączy te dwie umowy jest ustalone wynagrodzenie. Przyjąć zatem należy, że roszczenia zgłoszone przez powoda w sprawach o sygn. V GC 103/15, V GC 104/15, V GC 105/15 nie są roszczeniami z tytułu umowy międzynarodowego przewozu w myśl Konwencji, ale mieszczą się w zakresie spraw cywilnych i handlowych regulowanych art. 1 ust 1 Rozporządzenia Rady (WE) w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych nr (...) (Dz.U.U.E.L.2015.45.2). Takie wnioski nie powinny budzić żadnych wątpliwości.

Drugi rodzaj dochodzonych należności zgłoszony w sprawie V GC 106/15 daje podstawy by rozpatrzyć go w oparciu o uregulowania Konwencji (choć nie w całości). Materiał dowodowy zaferowany Sądowi wskazuje, że strony w grudniu 2011 roku zawarły pięć odrębnych umów przewozu wykonanych przez Powoda samochodem ciężarowym o nr rej (...) potwierdzonych wystawieniem odrębnego listu przewozowego (CMR (...), CMR (...), CMR (...), CMR (...), CMR (...)) i objętych następnie fakturą nr (...) z dnia 31.12.2011 roku. Przewozy te wykonywane były na trasach: Szwecja – Rumunia (przewóz pod pozycją nr 1 w specyfikacji do faktury (...)), Polska – Szwecja (pozycja nr 2), Szwecja-Dania (pozycja nr 3), Szwecja – Norwegia (pozycja nr 4), Szwecja – Szwecja (pozycja nr 5). Powyższe jasno wskazuje, że jedynie cztery przewozy miały charakter międzynarodowy (w tym jeden z Polski do Szwecji), zaś piąty przewóz odbywał się w ramach jednego państwa – Szwecji.

Nie budzi zatem wątpliwości Sądu, że przedmiotem dochodzenia w sprawie o sygn. V GC 106/15, w zakresie czterech przejazdów jest roszczenie z umów międzynarodowego przewozu drogowego towarów o jakim mowa w art. 1 ust.1 Konwencji. Stosownie zaś do treści art. 31 Konwencji, strony mogą zawrzeć porozumienie prorogacyjne, na mocy którego dokonają wyboru sądu państwa konwencyjnego. W przypadku braku umowy prorogacyjnej pozew może być wniesiony do sądów państwa, na którego obszarze pozwany ma stałe miejsce zamieszkania, główną siedzibę, filię lub agendę, za której pośrednictwem zawarto umowę o przewóz, albo znajduje się miejsce przejęcia towaru do przewozu lub miejsce jego dostawy. Tak określona jurysdykcja ma charakter jurysdykcji wyłącznej, co oznacza,

iż powództwo można wytoczyć tylko przed ściśle określony sąd, wskazany na podstawie kryteriów zawartych we wskazanym przepisie. Pogląd ten znajduje potwierdzenie w orzecznictwie.

Poza tym Konwencję stosuje się niezależnie od woli stron umowy przewozu (por. Komentarz do art. 1 CMR , D. Dobrowolski, 2015).

W tej sytuacji skoro regulacja zawarta w art. 31 Konwencji CMR ma charakter bezwzględny, uzasadniony był częściowo pogląd skarżącego, iż o jurysdykcji w powyższym zakresie (co do czterech przejazdów) nie winny rozstrzygać postanowienia Rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/2001, a w szczególności art. 5 pkt 1 Rozporządzenia. Kwestie bowiem wzajemnego stosunku postanowień Rozporządzenia nr 44/2001 do Konwencji CMR rozstrzyga art. 71 Rozporządzenia, zgodnie z którym przepisy Rozporządzenia nie naruszają konwencji, których Państwa członkowskie są stronami i które w sprawach szczególnych regulują jurysdykcję, uznawanie lub wykonywanie orzeczeń. Regulację tę należy interpretować w taki sposób, że jeżeli państwo członkowskie jest jednocześnie stroną innej konwencji, a ta w sposób szczegółowy reguluje kwestie jurysdykcji, prymat należały przyznać przepisom Konwencji i je stosować (por. Wyrok TS z dnia 4 września 2014 roku sygn. C-157/13, postan. SO w Koszalinie z dn. 28 czerwca 2010 r. sygn..VI Gz 39/10). Jest to kwestia bezsporna, zwłaszcza iż dla celów zapewnienia jednolitej wykładni przepisu wskazano w ust. 2a, iż Rozporządzenie nie wyłącza tego, aby sąd Państwa Członkowskiego, które jest stroną konwencji dotyczącej spraw szczególnych oparł swą jurysdykcję na takiej Konwencji.

Należy w tym miejscu zauważyć ,że bez znaczenia jest dla zastosowania w/w Konwencji długość odcinka pokonywanego na obszarze któregośkolwiek kraju (por. Komentarz do art.1 CMR , D. Dobrowolski , 2015)

Co się zaś tyczy przewozu wykonanego wyłącznie na terenie Szwecji (pozycja nr 5 specyfikacji faktury), zastosowanie znajdują postanowienia Rozporządzenia B. I, albowiem mamy tu do czynienia z transportem krajowym a nie międzynarodowym czego wymaga Konwencja. Okoliczność ta jednak w żaden sposób nie wpływa na właściwość sądu.

W konsekwencji powyższego podzielić należało pogląd Sądu Rejonowego, iż w zakresie roszczeń objętych pozwami GC 103/15, GC 104/15, GC 105/15 oraz częściowo GC 106/15 (z wyłączeniem transportu Polska – Szwecja), sądom polskim nie przysługuje jurysdykcja, co uzasadnia odrzucenie pozwów.

W zakresie roszczeń wynikających z przejazdu po trasie G. - Szwecja, właściwym do rozpoznania będzie Sąd polski, nie sposób bowiem pozbawiać powoda możliwości dochodzenia swoich praw przed sądem ojczystym, i narażać go na koszty związane z procesem w Szwecji tym bardziej, że taka właściwość przewidziana jest przez przepisy Konwencji.

Słusznie podnosił skarżący w zażaleniu, że połączenie - na podstawie art. 219 k.p.c. - kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy, nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności i nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji, w razie połączenia przez sąd kilku spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, odrzucenie pozwu winno dotyczyć każdej ze spraw połączonych i znaleźć odzwierciedlenie w sentencji zaskarżonego postanowienia. Stąd sentencja rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego odnosi się do poszczególnych spraw objętych połączeniem.

Mimo ,że Sąd Rejonowy wbrew powyższemu nie sformułował sentencji orzeczenia bez naruszenia art. 219 kpc to jednak niniejsze nie miało istotnego wpływu na wynik sprawy. Powyższe uchybienie , w ocenie Sądu Okręgowego,

nie wpłynęło na procedowanie Sądu I instancji i trafność wydanego w konsekwencji orzeczenia (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 14.09.2012r, I ACa 341/12). Z tych też względów również ten zarzut nie zasługiwał na uwzględnienie.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 kpc i 108 par 1 kpc oraz art. 100 kpc zdanie drugie kpc i 108 par 2 kpc – w sprawie o sygn. akt V GC 106/15 , albowiem pozwany uległ w postępowaniu zażaleniowym

w tej sprawie jedynie w 6% co dawało podstawę do włożenia na powoda kosztów tego postępowania zażaleniowego w pełnej wysokości.

Ponadto w/w koszty znajdują podstawę w § 2 pkt.5 oraz w zw. z § 10 ust 2 pkt.1 i § 21 i § 22 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r. , poz. 1800), mając na uwadze ,że przedmiotowe zażalenie zostało wniesione w dniu 26.01.2016r (data nadania k- 1848).

Na koniec Sąd Okręgowy odnosi się do zarzutu skarżącego nie zastosowania przez Sąd Rejonowy art. 102 kpc . Ocenę niniejszego należy podnieść ,że Z uwagi na zarzuty podniesione w zażaleniu na wstępie należy

podnieść ,że zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, całością lub nawet tylko częścią kosztów procesu może w okolicznościach konkretnej sprawy pozostawać trudne do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Z tego względu ustawodawca przewidział specjalne unormowanie pozwalające nie obciążać strony przegrywającej (powoda, pozwanego) obowiązkiem zwrócenia przeciwnikowi całości lub części kosztów. Ideę tę urzeczywistnia wyrażona w komentowanym przepisie zasada słuszności.

Przepis art. 102 k.p.c. nie konkretyzuje w żaden sposób pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Wskazanie w tym przepisie na dopuszczalność odstąpienia od zasady odpowiedzialności za wynik procesu jedynie w wypadkach wyjątkowych („szczególnie uzasadnionych”) wyłącza możliwość stosowania wykładni rozszerzającej. Ocena, czy taki wypadek rzeczywiście zachodzi, pozostawiona została uznaniu sądu. Musi ona mieć na względzie całokształt okoliczności sprawy. Chodzi tu nie tylko o okoliczności związane z przebiegiem procesu, ale również pozostające poza jego obszarem (np. stan majątkowy stron, ich sytuacja życiowa). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Kryteria pomocne przy rozstrzygnięciu o istnieniu czy też nieistnieniu przesłanek zastosowania zasady słuszności wskazane zostały w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

Należy podkreślić, że sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który przemawia za odstąpieniem,

a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór. Przyznanie przez ustawodawcę sądowi takiego uprawnienia nakłada obowiązek starannego i wyczerpującego omówienia w uzasadnieniu orzeczenia przesłanek, na podstawie których uznano, że w sprawie zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek”. Wskazanie argumentów uzasadniających taką ocenę stanowi niezbędny warunek przeprowadzenia kontroli instancyjnej podjętego w tym zakresie rozstrzygnięcia (por. kom. do art. 102 k.p.c. [w:] Dolecki Henryk (red.), Wiśniewski Tadeusz (red.), Gromska-Szuster Irena, Jakubecki Andrzej, Klimkowicz Jan, Knoppek Krzysztof, Misiurek Grzegorz, Pogonowski Piotr, Zembruski Tadeusz, Żyznowski Tadeusz. Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1-366. LEX, 2013).

W związku z tym ewentualna zmiana zaskarżonego orzeczenia o kosztach powinna następować wyjątkowo w razie stwierdzenia, że dokonana ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw (por. postanowienia SN: z dnia 25 marca 2011 r., IV CZ 136/10, Lex nr 785545; z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 23/11, Lex nr 864028; z dnia 19 stycznia 2012 r., IV CZ 118/11, Lex nr 1169157; z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 10/12, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 98; z dnia 9 lutego 2012 r., III CZ 2/12, Lex nr 1162689 oraz z dnia 15 lutego 2012 r., I CZ 165/11, Lex nr 1170214).

Przenosząc powyższe na realia niniejszej sprawy należy podnieść ,że powód składając pozwy w niniejszych sprawach musiał liczyć się koniecznością poniesienia kosztów sądowych w tym opłaty sądowej od pozwu jak kosztów zastępstwa procesowego; a ponadto powinien dokonać analizy prawnej ich zasadności, w tym pod kątem jurysdykcji sądu polskiego. Ponadto zakup nowych samochodów przez powoda celem wykonywania transportów dla pozwanej i zawarcie takiej, a nie innej w swej treści umowy z pozwaną było suwerenną decyzją biznesową powoda i ta okoliczność nie może być oceniana jako szczególny wypadek w rozumieniu art. 102 kpc.

Z tych też względów powyższy zarzut należało uznać za bezzasadny.

Reasumując Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji po myśli powołanych wyżej przepisów.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

- (...)